

Gebruik van IDDSI in de praktijk

werken met de internationale classificatie van voedingsconsistenties.

Dr. Hanneke Kalf, universitair docent revalidatie
hanneke.kalf@radboudumc.nl
30 november 2018

Radboudumc

Radboud universitair medisch centrum

Geen financiële relatie met farmaceutische of voedingsindustrie.

Revalidatie

Dysfagie

International ParkinsonNet
Guidelines for Speech-Language Therapy in Parkinson's Disease

Moeilijk slikken

Wat is...
Aangepaste voeding
Behandeling
Moeilijk slikken
Oorzaken
Contact

Makkelijke en moeilijke voeding

Voeding die moet worden aangepast aan een slikstoornis kent heel veel variaties. Bovendien heeft iedereen met een slikstoornis zijn eigen moeilijkheden en mogelijkheden, maar ook individuele voorkeuren die er altijd al waren. De een geniet van vloeibare voeding waar de ander liever op koft. Bovendien, de ene houdt meer van 'top-down' voeding, die niet hoeft een heel klein beetje te zijn, de ander juist van 'van het stukje' voedsel. Om af te wisselen en recepten voor aangepaste voeding bij moeilijk slikken te kunnen bedenken, hebben we categorieën gemaakt van vloeibare naar vaste voeding.

Aangepaste voeding

- Vloeibare voeding met enkele aanpassingen
- Vaste voeding met enkele aanpassingen
- Hardte voeding: moedjes, koudere koud, gebakken aardappelen enz.
- Stijpe, krakende voeding is a. koud, bevocht, chape, omgevoerd of met.
- De beste strategie is om het voedsel aan te passen aan de manier van slikken.

Wat is...

- Bij welke stoornissen kan het passen?
- Bij welke koud- en vloeibare voeding?

Oorzaken van slikstoornissen

- Herkenning

Zachte voeding

De te vloeibare voeding gebruikt heeft te worden en de moeilijkste vloeibare kan worden. Deze voeding kan met een lepel, maar

NVLF IDDSI 2018

Radboudumc

(kauw-) en slikstoornis

Slikrevalidatie
= moeilijke voeding

Slikcompensatie
= makkelijke voeding

Wat is makkelijk en wat is moeilijk om te eten en te drinken?

Educatie

Visualiseren

NVLF IDDSI 2018

Radboudumc

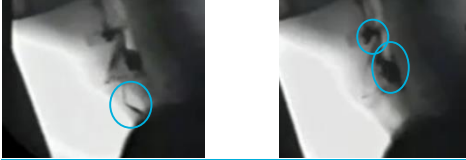
2 problemen: verslikken & moeilijk slikken

Verslikken:

- speeksel, vocht en voeding onder de stembanden;
- hoesten of niet ...

Moeilijk slikken:

- blijft in de keel steken
- residu na het slikken
- alsnog verslikken in residu

Radboudumc

Hoofddoel interventies bij dysfagie

Voldoende en veilige intake van vocht en voeding.

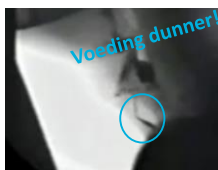

Radboudumc

Gebruik van IDDSI in de praktijk.

Aanpassen van voedingsconsistentie

Verslikken:

NVLF IDDSI 2018

Moeilijk slikken:

Radboudumc

'Mijn' classificatie van consistenties

1. Gewone voeding

2. Gewone voeding, maar zonder:

- taai voeding: biefstuk, drop enz.
- harde voeding: notjes, harde korst
- droge, kruimelige voeding: koekjes, beschuit, biscuit, chips

3. Zachte voeding

(www.moelijkslikken.nl)

4. Dikvloeibare voeding

NVLF IDDSI 2018

5. vloeibaar

6. dunvloeibaar

Radboudumc

En vloeistoffen?

N.B.: dikker = meer kans op residu vs. dunner = meer kans op verslikken.

www.moelijkslikken.nl

vloeibaar

Wat is wat?

NVLF IDDSI 2018

<https://iddsi.org>

International Dysphagia Diet Standardisation Initiative

A global initiative to improve the lives of over 590 million people worldwide living with dysphagia

Huis-, tuin- en keukenreologie

Voor alle leeftijden, slikstoornissen en culturen.

NVLF IDDSI 2018

Radboudumc

Medewerkers vertaling

Vertalers (logopedisten):

- Karen van Hulst, Simone Hutten, Marieke Ras, Carola Goedhart, Emma Vermeulen, Ann Goeleven, Gwen van Nuffelen, Jeanine Brink, Gijs Overbeek en Hanneke Kalf.

Consensus meeting

- Nestlé: Anne Ruizendaal, Anja Hense, Nolanda van Wel.
- Kno-arts: Jan Vanderweggen
- Logopedisten: Jeanine Brink, Carola Goedhart, Hanneke Kalf
- Diëtisten: Lenie van Moorsel, Sandra van der Velden,
- Koks: Wilfred Vat, Martijn Boering, Ramon Kinneging.

Online: Marieke Ras (logopedist), Dianne Beukers (diëtist), Marion Pellicaan (Nestlé)

NVLF IDDSI 2018

Radboudumc

Multidisciplinaire meeting (logopedisten, diëtisten en koks) om te beslissen over de Nederlands-Vlaamse namen van de niveau's.

Supported by: Nestlé Health Science

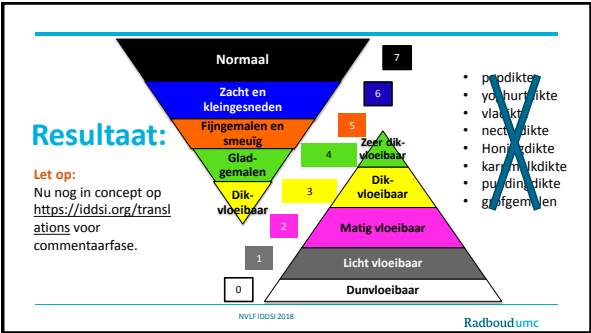
NVLF IDDSI 2018

Radboudumc

Niveau	0	0	1	1	2	2	3	3	4	4
Originele naam	Thin		Slightly thick		Mildly thick		Moderately thick		Extremely thick	
Naam	Dun vloeibaar		Licht vloeibaar		Matig vloeibaar		Dikvloeibaar		Zeervloeibaar	
Naam	waterdun		iets dik		matig dik		ong dik		zeer dik	
Naam	watervloeibaar		iets dikvloeibaar		dikvloeibaar		extra dikvloeibaar		zeer dik	
Naam	dun		iets verdikt		licht verdikt		matig verdikt		zeer verdikt	

Niveau	3	3	4	4	5	5	6	6	7	7
Originele naam	Liquidised		Pureed		Minced & moist		Soft and bite-sized		Regular	
Naam	Dikvloeibaar		Gladgemalen		Fijngemalen & smeug		Zacht & kleingesneden		Normaal	
Naam	via		puree		gemalen		en kauwbaar			
Naam	zeer dik		gepureerd		geprakt		zacht		regulier	

NVLF IDDSI 2018Radboudumc

De 4 tests:

Huis-, tuin- en keukenreologie

Vloeistofstest: voor niveau 0 t/m 3.

Vorkdruppeltest: voor niveau 3 en 4.

Lepelkanteltest: voor niveau 4 en 5.

Vorkdruktest: voor niveau 5 en 6.

NVLF IDDSI 2018Radboudumc

Elke 10 mL wegwerpspuit?

In Radboudumc hebben we:

NVLF IDDSI 2018Radboudumc

Vloeistofstest

10 mL – 10 sec

1. Neem een stopwatch en enkele 10 mL wegwerpspuiten (zie verder voor specificaties). Verwijder de zuiger en leg opzij.

2. Bedek de uitloop van de spuit met een vinger.

3. Vul de spuit tot de aanduiding van 10 mL met een vloeistof – het is aan te raden om dit met een andere spuit te doen.

4. Verwijder de vinger aan de uitloopopening en start op hetzelfde moment de stopwatch.

5. Wanneer 10 sec verlopen zijn, dek dan de uitloopopening opnieuw af om het stromen van de vloeistof te stoppen.

NVLF IDDSI 2018Radboudumc

Niveau 0-3 IDDSI-vloeistofstest

4. Dikvloeibaar

3. Matig vloeibaar

2. Licht vloeibaar

1. Dunvloeibaar

NVLF IDDSI 2018Radboudumc

Foto's: Hanneke Kalf

Koffie = 0; drinkvoeding = 1; verdunde appelmoes = 2; yoghurt = 3.

NVL / IDO/ 2018

Radboudumc

Niveau 3: dik vloeibaar

Vorkdruppeltest

Dikke dranken en vloeibare levensmiddelen door de tanden een vork lopen niveau. In Australië, Ierland, Nieuw-Zeeland worden vorkdruppeltests beschreven in de medische 2009, National Patient Safety Dietary Association, National Nurses Association voor Niveau 3 - Dikvloeibaar

3 dikvloeibaar
3 dikvloeibaar

Loopt door de tanden
van een vork

NVLFI ID0512018

Radboudumc

Niveau 4: zeer dikvloeibaar/ gladgemalen

Vorkdruppeltest: blijft op de vork
liggen, druppelt niet doorheen.

(Vloeistof)test: bewegingsloos,
druppelt niet.)

Lepelkanteltest: behoudt vorm,
valt er in geheel vanaf.

Ligt als een gansje op de vork

Een kleine hoeveelheid van de vloeistof worden er een staat vormen onder de vork. Druppelt of loopt af, betekent twee te harden op de vork door.

Gladgemalen
Zeer dikvloeibaar

Gladgemalen
Zeer dikvloeibaar

Lepelkanteltest: behoudt vorm op lepel, niet during en plaatsen, weinig vloeit af de lepel

Ook niveau 4

Niveau 4:
zeer dikvloibaar

NVL FIDDSI 2018 Radboud umc

Niveau 5: fijngemalen en smeugig

- Met vork of lepel te eten.
- Weinig kauwen nodig.
- Stukjes kleiner dan tanden vork of 4 mm voor volwassenen en 2 mm voor kinderen.

Tips:

- **Lepelkanteltest:** blijft bol op de lepel, valt er makkelijk af.
- **Vorkdruktest:** uit elkaar te drukken met weinig druk.

NVLF IDIOS 2018

Radboud umc

Niveau 6: zacht en kleingesneden

Vorkdruktest: uit elkaar te drukken met moeite (duimnagel wordt wit).

The four small images illustrate different ways to test food texture:
 1. A green vegetable (like broccoli) being pressed against a white surface with a thumb.
 2. A fork being used to press down on a piece of food.
 3. A piece of food being cut or sliced with a knife.
 4. A piece of food being broken apart by hand.

Ook niveau 6

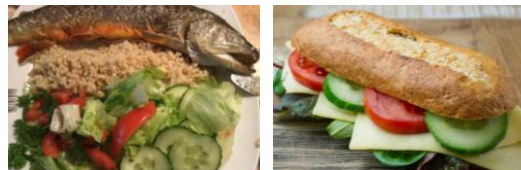

(brood zonder korst met smeerbaar beleg)

NVLF IDDSI 2018

Radboudumc

Niveau 7: 'normaal'

Foto's: Hanneke Kalf

NVLF IDDSI 2018

Radboudumc

Implementatie

Overdraagbaarheid van consistenties

1. Wetenschappelijk

Bij klinisch onderzoek de verschillende consistenties uitdrukken in IDDSI-niveaus:

- dun vloeibaar, dikvloeibaar en vast: bijv. niveau 0, 2 en 6.
- Intercollegiaal en internationaal vergelijkbaar.

NVLF IDDSI 2018

Radboudumc

Overdragen beste consistenties

2. Direct door de logopedist

Op basis van klinische of instrumentele diagnostiek (slikvideo):

- De veilige consistenties reproduceerbaar maken voor thuis met spuitje, vork en lepel.
- Of de beste oefenconsistenties (als controle nodig is).

3. Indirect multidisciplinair

Beste voedingsconsistenties beter overdraagbaar:

- in instellingen?
- tussen instellingen?

NVLF IDDSI 2018

Radboudumc

Educatie in andere talen en culturen

Ook nieuw!

Animaties over slikproblemen bij CVA van

Marokkaans Arabisch (met Nederlandse ondertiteling):

- <https://www.youtube.com/watch?v=JuLWFV9h7WY>

Turks (met Nederlandse ondertiteling):

- <https://www.youtube.com/watch?v=PkuDZpVqsC8>

NVLF IDDSI 2018

Radboudumc

